

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četrt leta K 1— Za vse druge države in Ameriko K 5-60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljalati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Dnevi darovanja

**povodom Najvišjega godu Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.
od 4. do 8. dne oktobra 1916.**

Pozivljamo slavno občinstvo, da v darovnih dneh od 4. do 8. oktobra t. l. izvrši svojo patrijotično dolžnost z isto radovoljnostjo, darežljivostjo in vnemo, kadar v tednu Rdečega križa. Odveč bi bilo razkladati podrobno, zakaj ta zbirka, ker smo prepričani, da zadostnje, ako povemo, da je za:

c. kr. avstr. zaklad za vojaške vdove in sirote, vojnooskrbni zaklad za invalide in avstr. zvezo za zatiranje jetike:

Vsak naj torej cenjenim damam in dijaštvu, ki bo raznašalo pole za pristop k društvu c. kr. avst. zaklad vojaških vdov in sirot podpiše izjavno pristopnico z vsoto, ki je primerna njegovim razmeram, poleg tega pa naj še daruje primerno vsoto, ki se razdeli med vsa tri društva. Da bo zbirka večja, bo prodajala ljudskošolska mladina nalašč za ta namen izdelane znake. — Kupujte jih vsi. —

Dne 5. oktobra, to je v četrtek se vršita v kino „Talijs“ obe predstavi na korist tej zbirki, obe predstavi z izbranim sporedom. Nihče naj ne zamudi obiskati jih.

Ker je čas prekratek, bo v ta namen v mesecu novembru pod vodstvom c. kr. okraj. sodnika g. Oskarja Deva, večji koncert, za katerega vspeh nam jamči že prirediteljevo ime.

Darujmo te dni vsak po svojih močeh, saj bo to samo v korist junakom, ki branijo domovino in nas, in v korist njih vdov in sirot. Ob enem pa bo to jasno spričevalo globoke vdanosti in spoštovanja do našega preljubljenega vladarja **Njega Veličanstva Frana Josipa I.**, ki praznuje z začetnim dnevom svoj visoki god. **Krajevni odbor.**

Vojna z Romunijo.

Zaseden prelaz.

Dunaj, 23. septembra.

Prelaz Vulkan je očiščen sovražnika. Pri Sibinju smo zavrnili napad dveh romunskih divizij. Vjeli smo 3 častnike in 526 mož. Južno od Holczmanyja je potisnil nasprotnik naše varstvene čete nekoliko nazaj.

Dunaj, 24. septembra.

V območju Vulkan smo zavrnili romunske sunke. Pri Sibinju in ob sedmograški fronti ničesar pomembnega.

Berolin, 23. septembra.

Na obeh straneh Sibinja sta napadli nekako dve romunski diviziji. Naše varstvene čete so jih z zelo velikimi krvavimi izgubami zavrnile. V protisunku smo vjeli 3 častnike in 526 mož. Pri Szent Janoshegyju smo ponoči vzeli nazaj nekaj postojank. Prelaz Vulkan je od nas zavzet in smo ga obdržali nasproti sovražnim poskusom, ga zopet zavzeti.

Dunaj, 25. septembra.

Med prelazom Szurduk in Vulkan smo zavrnili romunske sunke. Ob sedmograški vzhodni fronti je vladalo živahno infanterijsko delovanje.

Dunaj, 26. septembra.

Pred širokim zamahom obkolitve s strani romunskih čet, smo zapustili prelaza Vulkan in Szurduk. Pri Sibinju se razvijajo novi boji. Avstro-ogrške in nemške čete napadajo. Ob sedmograški vzhodni fronti je prišlo mestoma do spopadov. Južno od Szekely Udvarhelyja je zavrnili neki hrvaški domobranski bataljon v ljutih bojih več napadov nadmočnih oddelkov.

Berolin, 26. septembra.

V odseku pri Sibinju stoje naše čete v napredujočem napadu. Romunske sile so dospele na obeh straneh gorske grebenske črte prelazov Szurduk in Vulkan na obmejne višine. Posadke v prelazih same so zavrnile vse napade. Danes ponoči so bile na povelje umaknjene.

Dunaj, 27. septembra.

V okolici Petrosenija je prišlo včeraj samo na gori Tulisins do bojnega stika z Romuni. Pri Sibinju so boji za nas ugodno potekali. Ob sedmograški vzhodni fronti stoje na številnih točkah naše varstvene čete v boju. V pokrajini ob Bistriciori smo zavrnili romunske, severno od Kirlibabe in v okolici Ludove pa ruske sunke. Bolj proti severu ničesar pomembnega.

Dunaj, 28. septembra.

Na gorskem hrbtu Tulisia, zapadno od Petrosenija ljuti boji. Položaj pri Sibinju ugoden. Romunski protisunki so ostali brez uspeha. Na sedmograški vzhodni fronti trajajo v prostoru Szekely Udvarhelyja in južno od Bistricione boji prednjih straž.

Rusi na sedmograški fronti.

Berolin, 26. septembra. Ruska poročila pravijo, da reorganizacija romunske armade dobro napreduje. Romunske čete še nimajo dovolj izkušenj, zato imajo mnogo nepotrebnih izgub. Sedaj se jih bo pomešalo z ruskimi četami, kar se je na sedmograški fronti že zgodilo.

Italijanska ofenziva.

Boji na kraški planoti.

Dunaj, 23. septembra.

Na kraški visoki planoti smo zavrnili več sovražnih poskusov, približati se.

Ob fronti v Dolomitih se je ponesrečil sovražni nočni napad na naše trdne pozicije ob pobočju Monte Sief. Severno od Arsiera so vrgle naše čete danes jutraj dne 24. julija od Italijanov vzeti vrh Monte Cimona v zrak ter vjeli pri tem 12 častnikov in 378 mož.

Flotilja sovražnih hidroplanov je metala pri Punti Salvore jugozapadno od Pirana brez uspeha bombe.

Dunaj, 24. septembra.

Na južnem delu kraške visoke planote je prišlo do bližinskih bojev, v katerih so vplenile naše čete eno strojno puško.

Na fronti Fassana smo z ognjem zavrnili napad sovražnega bataljona na naše pozicije na Gardinalu. Kakor je sedaj dognano, je imela od nadporočnika Mlakarja, — ne glede na dejstvo, da je bil ranjen, — izborna vodena razstrelitev vrha Cimone uničujoč učinek. Oddelki pešpolka št. 59 so prijeli preostale dele presenetene posadke v boku in hrbtu. Število vjetih se je zvišalo na 427. Tudi smo vplenili 2 stojni puški. Monte Cimone stoji od takrat pod najživahnejšim ognjem sovražne artiljerije.

Dunaj, 25. septembra.

Sovražnikovo streljanje ob primorski fronti je bilo popoldne v nekaterih odsekih živahnejše. Ponoči je poletel zrakoplov preko naših črt in vrge v okolici Komna nekaj bomb, ne da bi bil napravil škodo. Na fronti Fassanskih alp sta napadla dva bataljona alpinov v mraku odsek Gardinal-Cima Busa Alta, ki ga je bila sovražna artiljerija čez dan silno obdelavala. Po ljutih bližinskih bojih so bili Italijani zavrnjeni. Tudi proti Forcelli

di Coldose so poskušale sovražne čete priti naprej. Tu smo vjeli 52 alpinov, med njimi enega častnika. Na Monte Cimone se nahaja še nekaj Italijanov, zasutih v kavernah. Ostali kličejo na pomoč, ki jim je pa zaradi ognja njihove artiljerije ni mogoče prinesiti ter je ta pomoč odvisna od tega, ali bo sovražnik sprejel iz človečnosti ponudeno mu krajevno premirje.

Dunaj, 26. septembra.

Južni del Kraške visoke planote je stal od časa do časa pod močnim ognjem sovražne artiljerije.

Na fronti Fleimstala so obstreljevali Italijani utrdbo Dossacco in odsek Gardinal - Col Torrondo. Na Cancenagoiu smo vjeli 27 alpinov, vmes dva častnika.

Razstrelitev vrha Cimone.

Iz poročila v vojnoporočevalskem stanu odobrenega: Razstrelitev vrha Cimone je novo junaško delo nadporočnika Mlakarja c. in kr. saperškega bataljona št. 14, ki je dobil za časa južnotirolske ofenzive za osvojitve zapornega forta Casaratti Leopoldov red. Komaj je okreval po težki poškodbi na očesu, že je hitel na fronto, kjer ga je pred nekaj dnevi ranila ročna granata. Navzlic temu je vodil in dokončal osebno priprave za razstrelitev vrha Cimone, katerega so se bili Italijani pred kratkim polasti. 1230 m visoki hrib Cimone se dviga severno Arsiera nad zapadnim pobočjem globoko zarezano Astiške doline, na katere dnu se nahaja zaporni fort Casaratti, katerega je osvojil Mlakar. Potem, ko je bil predor za mino z neizrecnimi težkočami končan do vrha je Mlakar izvedel eksplozijo mine. Učinek je bil strahovit. Ves hrib je bil takorekoč odtrgan proč, ena sovražna stotinja popolnoma zasuta. En bataljon solnograškega infanterijskega polka št. 29 je med tem obšel pvzicijo na vrhu in napadel presenečenega in oslabelega sovražnika za hrbtom in z boka. 441 mož, med njimi 13 oficirjev in en zdravnik, je bilo vjetih; ti so preživeli posadko na vrhu. Od takrat dalje strelja italijanska artiljerija neprestano na vrh Cimone.

Ruska ofenziva.

Boji pri Dorni Vatri.

Dunaj, 23. septembra.

V kotu treh držav južno od Dorne Vatre smo vrgli sovražne oddelke s protisunkom. Sicer se je vršil hud boj samo jugozapadno od žrebčarne Lučina in v pokrajini Ludove.

Iz območja armade generalobersta von Böhm-Ermollija poročajo naknadno, da je dne 19. sept. neki avstro-ogrski bojni letalec zbil dve sovražni letali. Pri armadi generalobersta von Tersztzyansz-

kega počiva, izvzemši topovski ogenj, od včeraj dopoldne boj.

Dunaj, dne 24. septembra.

Vzhodno in severno od Kirlibabe je sovražnik trdovratno vadaljeval svoje napade. Vzhodno od imenovanega mesta smo njegove mase po majhnih začetnih uspehih ustavili in zavrnili nadaljnje sunke. Jugo-zapadno od žrebčarne Lučine se je tudi včeraj zlomil močan ruski napad, — sedmi v zadnjih dneh, — pred fronto budimpeštanskega domobranstva. V pokrajini pri Ludovi smo sovražniku zopet iztrgali uspehe, ki jih je dosegel v zadnjih bojih.

Med Zborovom in gorenjim Seretom so pogнали Rusi včeraj iznova močne sile naprej v napad. Ze smo bili zavrnili več naskokov po večdnevni artiljerijski pripravi v masah, ko se jim je popoldne posrečilo, severo-vzhodno od Perepelnikov vdreti v naše črte. Ponočni protinapad je dovedel po ljutih bojih do popolnega zopetnega zavzetja vseh pozicij. Vjeli smo nad 700 mož in vplenili 7 strojnih pušk. Krvave sovražnikove izgube odgovarjajo njegovemu običajnemu načinu bojevanja.

Berolin, 24. septembra.

Z močnimi masami so Rusi petkrat zapored severno od Zborova, med Seretom in Stripo, vnovič napadli. Pri Manajovu je nasprotnik vdrl. V protinapadu smo ga vrgli zopet nazaj ter je izgubil nad 700 vjetih in 7 strojnih pušk. Bolj proti jugu so se zlomili vsi napadi s težkimi izgubami pred našimi črtami.

V Karpatih smo med Ludovo in Babo Ludovo ter na vzhodnem pobočju Cimbroslave v napadu pridobili nazaj v prejšnjih bojih izgubljene dele naših pozicij. Severo-vzhodno od Kirlibabe se vrše trdovratni boji.

Dunaj, 25. septembra.

Severno in vzhodno od Kirlibabe stoječ boj. V pokrajini pri Ludovi so Rusi zopet brez uspeha napadali. Severovzhodno od Lipnice Dolnje je naskočil sovražnik turške čete. Te čete so ga zavrnile povsod in vrgle na vseh točkah, v enem izmed odsekov s protinapadom zopet nazaj.

Rusi so poskusili včeraj zvečer iznova prodreti severno od Perepelnikov. Vsi njihovi naporji so ostali brez vsakega uspeha. Ruske izgube so zelo težke.

Dunaj, 26. septembra.

Šestkratni napad močnih sovražnih čet pri Manajovu se je popolnoma ponesrečil z nadvse krvavimi izgnbami.

Eno rusko veliko letalo je bilo pri Borgunih, zapadno od Kreva, po trdem boju od našega letalca sestreljeno. Ravno tam je podlegel v boju v zraku tudi neki ruski enokrovnik.

V odseku Ludove smo zopet zavrnili silne sovražne napade, bolj proti jugu pa delne sunke.

Berolin, 26. septembra.

V kotu treh držav, jugo-zapadno od Dorne Vatre, smo preprečili rusko-romunske sunke. V jugo-vzhodnem kotu Galicije nadaljuje sovražnik napade z nezmanjšano ljutostjo. Vsi naporji so se zlomili ob junaškem odporu nemških čet, ki se bore v okolici Ludove.

Tudi včeraj se je zlomilo več sovražnih napadov severo-zapadno od Perepelnikov. Pri Vatinu vzhodno Svinjuhov so prepodili naši letalci veliko rusko bojno letalo tipa Farman.

Dunaj, 28. septembra.

Jugo-vzhodno od kota treh držav, severno od Kirlibabe v pokrajini Ludove in severno od Tatarskega prelaza je izvršil sovražnik zopet brezuspešne napade. Južno od Lipnice Dolnje so nemške čete uspešno sunile naprej. Vjele so 130 Rusov in vplenile 4 strojne puške.

Na Balkanu.

Macedonska fronta.

Berolin, 24. septembra.

Brezuspešni sovražni poskušeni napadi in mestoma živahno artiljerijsko delovanje. Pokrajina južno od Belašice planine do Kršnega Balkana je izpraznjena sovražnika.

25. septembra: Majhni boji pri Florini. Opetovani močni srbski napadi na Kajmakčalan so se zlomili. Ob Strumi smo zavrnili na široki fronti prodirajoče slabotnejše angleške oddelke.

Berolin, 26. septembra.

Dne 24. septembra manjši, za bolgarske čete ugodno potekajoči boji vzhodno od Prespanskega jezera in na obeh straneh Florine. Mestoma živahni artiljerijski boji.

Berolin, 27. septembra.

Dne 25. septembra smo imeli vzhodno od Prespanskega jezera nadaljne uspehe; vzhodno od Florine smo zavrnili sovražne napade. Včeraj so sunile bolgarske čete ob Kajmakčalanu proti sovražniku, pripravljenemu na napad, vrgle so ga in zasledovale ter vplenile dva topa, več strojnih pušk in metal min.

Romunska fronta.

Uničenje srbske divizije na fronti v Dobrudži.

„Lokalanzeiger“ javlja: O uničenju ene srbske divizije na fronti v Dobrudži poroča „Odeski Listok“: Divizija je dobila v bojih blizu črnomoške obale med Mangalijo in Azaplarom smrtonosni sunek. Boji so se pričeli 16. septembra in so trajali do 19. septembra. Bolgari so izvršili 17. več kot deset srditih napadov. Levo krilo se je moralo umakniti na drugo črto. Ta trenutek so porabile nemško-bolgarske čete ter so zgrabile Srbe v hrbtu. Srbi so z ozirom na nevarnost, da bodo popolnoma obkoljeni, udarili naprej, in razvil se je strašen boj na bajonete. Topovi so obmolknili. Tri ure je trajalo krvavo borenje. Tu se je zagnala neka nemška konjeniška divizija z nepopolno smrtnopogumno izvršeno atako nad Srbe ter jih je povečini pokosila. S tem je bil boj za Mackensena odločen. Največji del srbske divizije je pokrival bojišče. Le malo se jih je rešilo. Srbi so izgubili 15.000 mož, med njimi skoraj vse častnike. Car in romunski kralj sta jim izrekla svoje posebne priznanje.

Neresnične vesti o odpoklicanju generala Sarraila.

V francoski zbornici je izjavil ministrski predsednik Briand, da so vsi napadi na generala Sarraila neopravičeni. Ako bi general ne užival popolnega zaupanja vlade, bi bila ta naravnost kaznjiva, če bi ga ne odpoklicala. General Sarraill bo popolnoma svobodno lahko izvršil svojo slavno nalogo. Ministrski predsednik je poudarjal, da je srečen, da more to javno izjaviti.

Državni prevrat v Atenah.

Budimpešta, 26. septembra. V Atenah je nastal državni prevrat. Kralj Konstantin je zapustil mesto in ustanovila se je narodna vlada, ki bo napovedala centralnim državam vojno. Grški generalni štab je onemogočil mobilizacijo armade s tem, da je uničil vse mobilizacijske načrte.

Dunaj, 26. septembra. Semkaj dospele vesti pravijo, da namerava nova grška narodna vlada napovedati centralnim državam vojno. Ker bi nova vlada ne razpolagala z mobilizacijskimi načrti, bi mogla v prvih tednih spraviti na bojišče le aktivno armado, ki šteje komaj 50.000 mož.

Revolta grške armade.

Italijanski listi poročajo iz Aten: Razburjenje med grškimi oficirji proti Bolgariji narašča. Bivši vojni minister Kalaris je poslal vladi spomenico, v kateri zahteva, takojšen nastop proti Bolgarom. Ta spomenica se v armadi splošno odobrava. Iz italijanskih listov je razvidno, da deluje ententna diplomacija z vsemi silami na to, odvrniti večino grške armade od kralja ter povzročiti razmere, ki bi ji dajale pravico intervenirati.

Naraščanje revolucionarne armade.

London, 26. septembra. „Daily News“ poročajo iz Aten: 21.000 rezervistov s Krete in 18.000 rezervistov iz Mitilen, Kiosa, Samosa in drugih otokov prihaja na parnikih v Solun. Oblasti v Pireju so skušale, zadržati parnik „Syra“, toda Krečani, ki so se nahajali na krovu, so z grožnjami izsilili, da se jih je pustilo potovati naprej.

Vojna Bolgariji že napovedana?

Lugano, 27. septembra. „Secolo“ poroča iz Aten in preko Bukarešte, da je nova grška narodna vlada proti volji kralja Konstantina ali vsaj brez njegove vednosti Bolgarom že napovedala vojno. Grška armada da je že pričela s sovražnostmi. Narodna vlada je pod Venizelosovim predsedstvom popolnoma sestavljena. Grška armada šteje dosega 26.000 mož in general Sarraill je vse pripravil, da jo uvrsti med svoje čete.

Ultimatum entente grški vladi.

Lugano, 27. septembra. „Secolo“ poroča: Atenski list „Neon Asti“ piše: Ententa namerava izročiti grški vladi ultimatum, ki bo zahteval, da Grška napove Bolgariji vojno, ali pa da se tekom petih dni popolnoma podvrže ententi, odpusti častnike in vojake ter ji izroči svoj vojni material in svoje železnice. Ultimatum bi se skliceval na to, da ji grška armada sicer nima nobenega haska in da bi bila celo, kakor so dokazali dogodki v Kavali, aliirancem nevarna.

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Dalje.

Le-ta poročevalec je imel očitno srečo. Ko je hitel skozi park, je srečal Matveja ter ga takoj fotografiral, vzlic temu, da se je Matvej hitro odstranil. Sliko je po označil: „Prvi brezposelni, ki je prišel na zborovanje.“ Živo si je predstavljaj, kako se bo delavstvu sovražno časopisje poprijelo te slike: „Prvi je došel nek fantastično napravljen divjak. Naša dežela ni za take subjekte“ ...

Koj nato zapazi bister poročevalec pogled viseče obešenčevno telo. In vsa čast temu časnikarskemu gentlemanu: prva njegova misel je bila, da nesrečnej še morda živi. Hiteč proti mrliču, seže v žep po nož, da ga odreže. Ko pa začuti popolnoma oledenelo roko, gre mirno nekaj korakov nazaj ter — napravi fotografski posnetek ... To bo tudi učinkovalo, a pri nasprotni praksi. To bo pograbilo delavsko časopisje ... „Človek, ki je še prej prišel na zborovanje ... Se ena žrtev siromaščine v najbogatejši deželi sveta“ ... Na vsak način je notica senzačna in uredništvo bo zadovoljno.

In res je bilo brati notico ter videti posnetek mrtvega telesa prej v časopisu, nego je vedela o tem policija. Vsled nekake čudne površnosti, („ki pa se lahko pripeti tudi najboljši policiji“, so pisali naknadno nekateri časopisi) se je množica že zbiral in tudi zapazila obešenca, policija pa ni še prav nič vedela o tem, kar se je zgodilo ...

Matvej Lozinskij, ki seveda ni bral ničesar o tem zborovanju je videl, da prihajajo ljudje od vseh strani v park. Čez trg so prihajali po vseh

cestah in iz vseh ulic trumoma različni ljudje, v suknjičih, ki so bili že zelo obnošeni, v črnih suknjah, ki so bile že zelo zamazane, v klobukih, ki so bili že dokaj pomečkani, v polikanih, a že prav umazanih srajcah. Pogled na to množico, na upadle, deloma bradate obraze, je vplival pomirjevalno na Matveja. Občutil je nekaj sorodnega in simpatičnega. Vsi so se zbirali okrog vodometa. Izvedeli so o samomoru ter se drenjali kakor mravljinici poleg tega prostora, žalostni, turobni, razkačeni.

Lozinskij se ojunaci in stopi na prosto poleg gruče bolj temnopoltnih, črnolasih ljudi, ki so bili še bolj zanemarjenih od drugih. Oči so jim bile kakor črne črešnje, obrazi kakor bron, nosili so visoke širokokrajne klobuke in njih jezik se je čul kot godba, mehko in melodijozno. Bili so to Italijani. Matveja se spominjali na Slovake, ki so včasih prihajali iz karpatskega pogorja v Lozišče. Nagovori jih podomače. A nihče ga ni razumel.

Kmalu je bil napolnjen ves prostor z ljudmi. Oblak tankega prahu prodirajoč skozi drevje je ležal nad njimi in morje glasov je pljusalo nad glavami množice.

Poleg drevesa, na katerem se je mož obesil, se je pričelo gibati. Strogo in dostojanstveno so prišli nekateri policaji v sivih klobukih. Zasmehovali so jih. Kazali so jim številko dotičnega časopisa in ploha psov in dovtipov se je vsula nanje. A le-ti se za vse to niso brigali. Le tik pred drevesom je nastala zmešnjava — sivkastozelene čelade so se gibale prav čudno med vsakovrstnimi obnošenimi črnimi, modrimi in rjavimi klobuki. Leseni drogovji so se dvigali in zopet spuščali, potem se je videlo, kako se truplo ziblje, glava mrtvega se je pokazala iz sence ter padla na prsi. Život pa je zdrknil, skoro tako kakor iz lastne volje, počasi na zemljo.

Matvej je snel kučmo ter se prekrizal. In v tem trenutku so se začeli od nasprotne strani zvoki godbe. Ko se Loziščan okrene zagleda oblak zlatorumenega prahu, ki se vali iz stranske ulice proti parku. Iz oblaka so se čuli zvoki godbe. Prav spredaj sta hodili dve vrsti paglavcev in dolgi tamburmajori. Za njim so prišli godci, rdečih, napihnjenih lic, v pestrih uniformah.

Majvej je mislil, da bo sedaj videl oddelek vojaštva. Ali ko se je oblak prahu počasi približal, je videl, ga hodijo za godbo — sprva v vrstah, kasneje pa neredno pomešani — ravnotaki suknjiči, ravnotaki pomečkani klobuki in ravnotake zaprašene in obledele osebo. Pred vso to pestro množico so pa vozili veliko bandero, ki je plapolala visoko nad glavami. Bandero so pripeljali do vodometa. Zastava se je obesila ob drogu in le trakovi so vihrali v vetru.

Ko se je polegel prah, je bandero zopet mirno viselo, pod banderom pa je stal gologlav mož, z nazaj počesanimi lasmi in črnih, žarečih oči. Ni bil velike rasti, a ker je stal višje, se ga je dobro razločevalo iz množice. Imel je čudovit glas, ki ga je bilo slišati čisto in razločno iz mrmranja množice. To je bil mister Charles Hompers, znameniti govornik delavske zveze.

Vse je umolknilo, ko je, kažoč na drevo, kjer je še pred kratkim visel samomorilec, ne preglasno a z neko svečanostjo prišel:

„Predvsem počastimo tovariša, ki je šele danes ponoči podlegel v težkem boju.“

Kakor šumenje vetra je bilo čuti tisočglavo množico. Vsi so se odkrili ... Potem je začel Hompers iznova govoriti.

(Dalie.)

Revolta armade in mornarice.

London, 26. septembra. „Daily Telegraph“ poroča iz Aten: Torpedni rušilec „Lonchi“ je zapustil brodovje, da se pridruži nacionalistom. Poveljnik grške garnizije na Krfu in mnogi častniki so odšli v Solun.

Berolin, 27. septembra. Kodanjska „Nationaltidende“ poroča iz Aten: Generala Kallaris in Janakitsa sta bila pri kralju v avdijenci ter sta ga nujno prosila, da naj se pridruži ententi in napove centralnim državam vojno. Kralj je to zahtevo odločno odklonil ter izrazil svoje začudenje, da sliši kaj takega iz ust dveh generalov, ki sta bila dosedaj srdita nasprotnika Venizelosa in njegovih načrtov.

Italijansko poročilo o odločitvi grške vlade.

Lugano, 27. septembra. „Secolo“ in „Tribuna“ sta izvedela iz privatnega vira, da je grška vlada sklenila napovedati Bolgariji in Nemčiji vojno. Niti rimsko-grško poslaništvo, niti italijansko zunanje ministrstvo pa včeraj do pozne noči nista mogla potrditi, je li ta vest resnična.

Lugano, 28. septembra. Od sinoči datirano poročilo „Secola“ iz Aten ponavlja, da je grška vlada sklenila vojno na strani četverozeve, da prežene bolgarske z nemškimi in turkimi četami ojačene kontingente z grških tal. Sklep pa se drži za enkrat tajno v pričakovanju odgovora, ki ga bodo Grški dale četverozeve sile. Ako bo zadovoljiv, bo Venizelos sestavil v Atenah nov kabinet. V ostalem bo Venizelos tudi, če bi ga kralj med tem ne poklical v Atene, komaj pred 14 dnevi dospel v Solun.

Lugano, 28. septembra. „Secolo“ poroča: Položaj v Atenah je bil 27. t. m. zjuzraj že jako kritičen za kralja in vlado. Revolucijonarno gibanje silno narašča. Kralj Konstantin je svojo lgro že izgubil. Monarhija se nahaja na strahovitem razpotju. Ako noče v boj proti Nemcem in Bolgarom, potem se mora umakniti republiki. Revolti se je pridružila že cela armada in mornarica, z generalnim štabom in brodovnim poveljstvom na čelu.

Francosko-angl. ofenziva.

Bitka ob Sommi.

Berolin, 23. septembra.

Severno od Somme se je bitka iznova pričela. Po trajnem stopnjevanju artiljerijskega ognja so napadli Francozi črto Combles-Rancourt. Uspeha niso imeli nobenega, enako tudi ne Angleži, ki so skušali prodreti pri Courcelletesu. Naknadno se poroča, da smo v noči na 22. september zavrnili angleške delne napade pri pristavi Mouquet in pri Courcelletesu. V zračnem boju severno od Somme smo zbili 11 sovražnih letal.

Berolin, 24. septembra.

Trajna bitka ob Sommi je zopet v polnem teku. Artiljerijski boj je med Ancro in reko Sommo tako silen, kakor je bil le redko. Ponočni sovražni sunki pri Courcelletesu, Rancourtu in Bouchavesnesu so se ponesrečili.

V pokrajini ob Mosi se je streljanje na levo od reke in posemeznih odsekih na desno od reke povečalo.

Na celi fronti živahno delovanje letalcev s številnimi za nas ugodnimi boji v zraku v naših črtah in onstran sovražnih črt. Sestrelili smo 24 letal, med njimi 20 ob Sommi. Nadporočnik Buddecke ter poročnika Wintgens in Höhndorf so se posebno odlikovali. Naše izgube znašajo 6 letal. Dne 22. septembra pozno zvečer je bila od bomb na Mannheim ubita ena oseba ter je bilo napravljene nekaj škode. Pri večkratnih letalskih napadih na zaledje naše fronte je bilo med drugim ubitih v Lillu 6 meščanov in 12 hiš poškodovanih. Neki naš zrakoplov je napadel v noči na 22. september angleške vojaške naprave pri Boulognu.

Berolin, 25. septembra.

Silni artiljerijski boj med Ancro in Sommo traja. Ponesrečili so se sovražni delni sunki proti odseku Combles-Rancourt in pri Bouchavesnesu.

Berolin, 26. septembra.

Angleško-francoska infanterija je nastopila včeraj, četrtri dan velike borbe zaveznikov, med Ancro in Sommo k enotnemu napadu. Opoldne pri četi boj je trajal z enako ljutostjo tudi ponoči. Med Ancro in Eaucourt-L' Abbayjem se je vdušil sovražni naskok v našem ognju ali pa se je krvavo zlomil pred našimi črtami. Priznati je uspehe, ki so jih dosegli naši nasprotniki vzhodno od Eaucourt-L' Abbayeja in zasedenjem vasi, ležečih v črti Gueudecourt-Bouchavesnes, predvsem pa se hočemo spominjati svojih junaških čet, ki so se ustavljale tu zbranim angleško-francoskim glavnim silam in silni množini tu zastavljenega od vojne industrije celega sveta v mnogomesečnem delu pripravljenega materiala. Pri Bouchavesnesu in bolj proti jugu do Somme se je pogosto obnovljeni naskok Francozov z najtežjimi žrtvami razbil.

Berolin, 27. septembra.

Nadaljevanje bitke severno od Somme je dovedlo včeraj zopet do nad vse silnih artiljerijskih in ljutih infanterijskih bojev. V ostrem kotu naprej moleči del pri Thiepvalu smo izgubili. Na obeh straneh Courcelletesa je pridobil nasprotnik po večkratnih porazih, v katerih je imel mnogo izgub, končno tal. Bolj proti vzhodu smo ga zavrnili. Uspeha z dne 25. septembra ni mogel, — izvzemši zasedenje vasi Gueudecourt, — izkoristiti. Krvavo smo zavrnili njegove silne napade iz Lesboeufa in iz fronte pri Morvalu tja do južno od Bouchavesnesa deloma v bližinskem boju moža proti možu. Južno od Somme so se ponesrečili francoski napadi z ročnimi granatami pri Vermandovillersu in Chaulnesu. V boju v zraku smo sestrelili včeraj in predvčerajšnjem ob Sommi šest sovražnih letal in eno nadalnje letalo včeraj v Champagni.

Ponoven napad Zeppelinov na Anglijo.

Berolin, 26. septembra.

V noči od 25. na 26. t. m. je del naših mornariških zrakoplovov izdatno in z vidnim uspehom obložil z razstrelilnimi in vžigalnimi bombami angleško vojno пристanišče Portsmouth, utrjene kraje ob izlivu Themse ter vojaško važne industrijske in železniške naprave v srednji Angliji, med njimi York, Leeds, Lincoln in Derby. Kljub močnemu protidelovanju so se zrakoplovi nepoškodovani vrnili.

Francoski letalci nad Essnom.

Francosko uradno poročilo z dne 24. septembra zvečer: Stotnik de Beauchamp in poročnik Daucourt sta odplula danes ob 11. vsak z enim letalom z letališča ter vrgla 12 bomb na tovarne v Essnu (Westfalsko.). Po poletu 800 kilometrov sta se vrnila naša letalca nepoškodovana. V noči na 24. september so vrgla naša letala 46 bomb kalibra 12 in 15 cm na tovarne v okolici Rombacha in Diedenhofna.

„Bremen“ v Ameriki.

Iz različnih poročil je posneti, da je dospela nemška podmorska trgovska ladja „Bremen“ v Ameriko. Poveljnik je baje kapitan Schwarzkopf. Trgovska podmorska ladja „Bremen“ se je baje prikazala pri Montauk Pointu ob vzhodni obali Long Islanda. „Bremen“ se je zasedrila in zahtevala vodnika. Zdi se, da ima s seboj mnogo tovara, ker gleda le malo iznad vode. V Ameriki se izprašujejo, ali bo podmorska ladja obiskala tudi Novi Jork, zdi se, da tega ne bo storila.

Kapitan Schwarzkopf je bil rojen 30. julija 1875 v Lübecku kot sin zlatarja. Bil je zadnji čas prvi častnik na parniku „Prinz Friedrich Wilhelm“.

V Ameriki so baje pričakovali podmorsko trgovsko ladjo „Bremen“ že avgusta, ker se je parnik Severo-nemškega Lloydja „Willehad“ že 28. avgusta preselil iz Bostona v New London, da pripravi sprejem podmorske ladje, zlasti da poišče varen kraj za izkrcaanje.

„Deutschland“ pripravljena za drugo vožnjo v Ameriko.

Berolin, 27. septembra. K potovanju ladje „Bremen“ se poroča „Lokalanzeigerju“ iz Bremna, da je imel kapitan Schwarzkopf pred odhodom s kapitanom Königom, ko se je vrnil z „Deutschland“, obsežen razgovor, da je torej „Bremen“ odpotovala v istem času, ko se je „Deutschland“ vrnila v domače pristanišče. Med tem pa je „Deutschland“ najbrže zopet pripravljena, da nastopi svojo drugo pot v Ameriko.

DNEVNE VESTI.

Ministrski svet. Dne 26. t. m. popoldne se je vršil na Dunaju pod predsedstvom grofa Stürgkha ministrski svet, ki je trajal dalj časa in katerega so se udeležili vsi člani kabineta.

Grof Tisza na Dunaju. Ogrski ministrski predsednik je prispel v soboto na Dunaj, kjer ga je sprejel cesar v posebni avdijenci. Popoldne je grof Tisza konferiral z zunanjim ministrom baronom Burianom.

Aprovizačna konferenca deželnih načelnikov na Dunaju, ki se je vršila v ponedeljek, dne 25. septembra, se je posvetovala zlasti o dobavi žita in krompirja ter organizaciji prodaje mleka, jajc in surovega masla. Razpravljalo se je tudi o zeno-stavljenju aprovizacijskih naredb, kar bi omogočilo njih strogo ih natančno izvršitev.

Avstro-ogrška banka se pripravlja, da izda bankovec za eno krono. Iz prometa so namreč izginile srebrne krone, kar se seveda v vsakdanjem življenju jako čuti. Banka sicer misli, da so ljudje krone poskrili in da pridejo zopet na dan, a če se ne zgodi, izda papirnate enokronske bankovce. Sa zdaj zamenjuje razstrgane dve-kronske bankovce, ne da bi zato kaj računala.

Padel je na soški fronti stotnik topničarskega polka Hugon grof Auersperg baron Senberški in Zužemberški, dedni komornik in deželni maršal na

Kranjskem, star 37 let. Bil je zadnji iz Kirchberškega kolena družine Auersperg.

Padel je junaške smrti v Galiciji dne 29. julija zadet v glavo c. in kr. rezervni kadet in c. kr. računski asistent v finančnem ministrstvu Janko Jelenc iz Tržiča na Gorenjskem. — Dne 7. avgusta je pa našel smrt v strašnih bojih na goriškem mostišču inženir Viktor Starovašnik, c. kr. gozdni komisar in kadet-aspirant iz Konjic. Dopržil je gimnazijo v Kranju. Bodi vrlima mladeničema, ki sta še toliko obstala, ohranjen časten spomin!

Odlikovanje. Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil Josip Sajovic, c. in kr. nadporočnik-računovodja pri 4. b-h. pp.

Preklic vpoklica letnikov 1871 — 1866. Za prihodnji ponedeljek dne 2. oktobra 1916. vpoklicanim letnikom 1871—1866 za enkrat ni treba odriniti. Oni, ki bi se vsled neznanja tega preklica zglasili, se bodo na njih prošnjo odpustili. Vsakemu je pa dano na prosto, ako hoče že 2. oktobra odriniti.

Črnovojniška dolžnost ne bo razširjena na moške, ki so že čez 50 let stari. Tako je izjavil ogrski domobranski minister baron Hazai v državnem zboru ter pristavil, da črnovojniki drugega razreda v smislu zakona ne bodo poslani na fronto, temveč zaposleni le v etapni službi.

Zopet srednjeevropski čas. Z dnem 30. septembra konča sedanjí poletni čas in stopi vnovič v veljavo srednjeevropski čas. V noči od 30. septembra na 1. oktobra bodo ob 1. ponoči vse ure pomaknjene nazaj na 12. uro. Občinstvo bo tega gotovo veselo.

Nova aprovizacijska centrala. Z Dunaja poročajo: V notranjem ministrstvu bo v najbližnjem času ustanovljena posebna državna aprovizacijska centrala z več oddelki, katerim bodo ataširani ministerijalni komisarji kot nadzorovalni organi, ki bodo skrbeli za enotnost v vseh aprovizacijskih zadevah. Dosedanja interministerijalna aprovizacijska komisija bo obstojala še naprej. V vsakem okraju se bo uvedla trajna nadzorovalna služba.

Promet z živino. Izšla je nova vladna naredba, ki ureja promet z živino. Ta ministrska naredba se tiče vseh kronovin in pravi, da hoče doslej v posamičnih kronovinah samostojne delujoče organizacije za preskrbo živine spraviti v enoten sistem, da se bodo skupno naročali interesi splošnosti. Ustanovila se bo centralna komisija na Dunaju v posameznih upravnih deželah pa se ustanove nakupovalnice in prodajalnice. Deželne oblasti imajo pravico določiti najvišje cene za govedi in teleta. Dovoljeno bo odpraviti živinjske semnje. Izvažati živino iz kake kronovine bo dovoljeno le s privoljenjem politične deželne oblasti. Namen naredbe je, preskrbeti z mesom take kraje in dežele, kjer ga primanjkuje.

Ogrska moka. Graška „Tagespost“ poroča, da bi bila morala dati Ogrska v mesecih avgustu in septembru en milijon meterskih stotov moke avstrijskim deželam na razpolago, dala pa je le 172 000 meterskih stotov.

Razglas. V § 5 A ukazu c. kr. deželnega predsednika za kranjsko z dne 20. junija 1916 št. 22.373 (dež. zak št. 32) določila se je pri prodaji na drobno najvišja dopustna cena za namizno slanino s kožo; pri cenah določenih v § 3 A tega ukaza za prodajo namizne slanine na debelo pa manjka dostavek „s kožo“. Ker bi se znalo to napačno tolmačiti, se daje tem potom na vsesplošno znanje, da velja najvišja dopustna cena, določena za trgovino na debelo za namizno slanino, tudi tu za slanino s kožo. C. kr. okr. glavarstvo v Kranju.

Divji kostanj. C. kr. 5. armadno poveljstvo je odredilo splošno zaplombo vsega v političnem okraju Kranj pridobljenega divjega kostanja letošnje žetve. To se daje tem potom s pristavkom na vsesplošno znanje, da je pod izogibom stroge kazni prepovedano zaplenjeni kostanj kupovati ali prodajati. Ves dobljeni divji kostanj je oddati pri županstvih. Hkrati se prebivalstvo vse brez izjeme vabi, da pridno nabira divji kostanj in ga oddaja pri županstvih. Za nabranih 100 kg suhega kostanja plačalo se bo 8 K.

Pocinkane železne kotle. C. kr. trgovsko ministrstvo je poizvedelo, da so si nekateri posestniki kotlov za krmljenje živine nabavili kot nadomestilo pocinkane železne kotle. Na ukaz gori omenjenega ministrstva se županstva tem potom pozivljajo, da opozore tamošnje prebivalce na to, da so pocinkani železni kotli živini škodljivi in naj si mesto teh kotlov nabavijo kotle iz emajla, ki so za krmljenje pripravi in živini ne škodujejo.

Nakup konj. Dne 4. oktobra 1916 bode vojaška komisija v Kranju na živinskem trgu od 1. do 3. ure popoldne nakupovala konje s proste roke. Kupovali se bodo: konji za ježo, težki, navadni konji za vprego in tovarna živinčeta. Starost od 4 do 14 let, visokost pri tovarnih živinčeti 132 do 150 cm, pri drugih konjih 154 do 170 cm. Posestniki konj, kateri hočejo prostovoljno prodati svoje konje, morajo te postaviti v gori imenovanem prostoru in ob navedenem času. Kupovali se bodo tudi konji z razvidnicami. Konji z razvidnicami pa se smejo postaviti pred vojaško nakupovalno

